

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2020/62

Karar Sayısı : 2020/69

Karar Tarihi : 12/11/2020

R.G. Tarih-Sayısı : 4/2/2021-31385

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul 6. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12/7/2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun'un 17. maddesiyle değiştirilen 41. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi ile dördüncü fıkrasının, Anayasa'nın 10. ve 13. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: Sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin işlemin iptali talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un itiraz konusu kuralların da yer aldığı 41. maddesi şöyledir:

“Sürücü adaylarında aranacak şartlar:

Madde 41- (Değişik: 12/7/2013-6495/17 md.)

Sürücü belgesi alacakların;

- a) Yönetmelikte belirlenen yaş ve deneyim şartlarını taşımaları,*
 - b) Öğrenim durumu itibarıyla en az ilkokul düzeyinde eğitim almış olmaları,*
 - c) İçişleri ve Sağlık bakanlıklarınca müştereken çıkarılacak yönetmelikte belirlenen sağlık şartlarını taşımaları,*
 - d) Sürücü kurslarında teorik ve uygulamalı eğitimini tamamlayıp sürücü sınavlarını başarıyla tamamlayarak, motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almış olmaları,*
 - e) Adli sicilinde, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 188, 190 ve 191 inci maddeleri, 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 4 üncü maddesinin yedinci fıkrası, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin ikinci ve takip eden fıkralarında belirtilen suçlardan hüküm giydiğine dair kayıt bulunmaması,*
 - f) Önceden verilmiş aynı sınıf bir başka sürücü belgesinin bulunmaması,*
 - g) Başka sınıf sürücü belgesi alabilmek için, daha önce verilmiş ancak geri alınmış olan sürücü belgesinin bu Kanunda öngörülen şartlar yerine getirildiği için sahibine iade edilmiş olması,*
- zorunludur.*

Sürücüler ile sürücü adaylarının hangi şartlarda ve hangi sınıf sürücü belgesi alabilecekleri ile bunların araç kullanma şartları, kullanılacak araçların niteliklerine ve sağlık şartlarına dair usul ve esaslar İçişleri ve Sağlık bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(Değişik fıkra:6/12/2019-7196/40 md.) Bu maddede aranan şartlardan herhangi biri mevcut olmadan veya hileli yollarla temin edilmiş olduğunun anlaşılması hâlinde, sürücü belgesi vermeye yetkili kurumca iptal edilir. Bu kişilere, bu madde hükümlerine uygun olarak yeniden sürücü sertifikası alınması hâlinde yeniden sürücü belgesi verilir.

Sürücü belgesi alındıktan sonra bu maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen suçlardan biri ile mahkûmiyet hâlinde bu kişilerin sürücü belgeleri, bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından bu maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen şartlar sağlanıncaya kadar geri alınır. Bu Kanunun 48 inci madde hükümleri saklıdır.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Serdar ÖZGÜLDÜR, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ ve Basri BAĞCI'nın katılmalarıyla 10/9/2020 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle uygulanacak kural ve sınırlama sorunları görüşülmüştür.

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, 2918 sayılı Kanun'un 41. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi ile dördüncü fıkrasının iptallerini talep etmiştir.

4. İtiraz konusu (e) bendinin de yer aldığı birinci fıkrada ilk defa sürücü belgesi alacaklar için aranacak şartlar düzenlenmiştir. İtiraz konusu diğer kural olan dördüncü fıkranın birinci cümlesinde ise daha önce sürücü belgesi edinmiş olan kişiden bu belgenin geri alınma nedenleri hükme bağlanmıştır. Bakılmakta olan davanın konusu da daha önce edinilmiş olan sürücü belgesinin 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 188. uyarınca hükmedilen mahkûmiyetin bir sonucu olarak, 2918 sayılı Kanun'un 41. maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesine göre geri alınması işlemidir.

5. Ayrıca Kanun'un 41. maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesinde 48. madde hükümlerinin saklı olduğu öngörülmüştür. Kanun'un 48. maddesinde ise alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin etkisi altında araç sürme yasağı düzenlenmiş olup, atıfta bulunulan anılan maddenin bakılmakta olan dava ile bir ilgisi bulunmamaktadır.

6. Bu itibarla Kanun'un 41. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi ile dördüncü fıkrasının ikinci cümlesinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

7. Öte yandan Kanun'un 41. maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesi 5237 sayılı Kanun'un 188. maddesi uyarınca hükmedilen mahkûmiyetlerin yanı sıra bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmayan anılan Kanun'un 190. ve 191. maddeleri, 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 4. maddesinin (7) numaralı fıkrası, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun'un 12. maddesinin ikinci ve takip eden fıkralarında belirtilen suçlardan verilen mahkûmiyet kararları bakımından da geçerli, ortak kural niteliğindedir. Bu itibarla 2918 sayılı Kanun'un 41. maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesinin esasına ilişkin incelemenin bakılmakta olan davanın konusu gözetilerek 5237 sayılı Kanun'un 188. maddesinde düzenlenen suçlar yönünden yapılması gerekmektedir.

8. Açıklanan nedenlerle 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12/7/2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun'un 17. maddesiyle değiştirilen 41. maddesinin;

A. Birinci fıkrasının (e) bendinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu bende ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

B. Dördüncü fıkrasının;

1. Birinci cümlesinin esasının incelenmesine, esasa ilişkin incelemenin "26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Kanun'un 188. maddesinde düzenlenen suçlar" yönünden yapılmasına,

2. İkinci cümlesinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu cümleye ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

9. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Uğur İRİCİ tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Anlam ve Kapsam

10. 2918 sayılı Kanun'un "Sürücü adaylarında aranacak şartlar" başlıklı 41. maddesinin dördüncü fıkrasının itiraz konusu birinci cümlesinde, sürücü belgesi alındıktan sonra anılan maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde sayılan suçlardan birinden mahkûmiyet hâlinde sürücü belgesinin anılan bentte belirtilen şartlar sağlanana kadar geri alınacağı ifade edilmiştir.

11. Söz konusu bentte, sürücü belgesi alacaklarda aranacak şartlar arasında ilgilinin adli sicilinde, 5237 sayılı Kanun'un 188., 190. ve 191. maddeleri, 5607 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (7) numaralı fıkrası ve 6136 sayılı Kanun'un 12. maddesinin ikinci ve takip eden fıkralarında belirtilen suçlardan hüküm giyildiğine dair kaydın bulunmaması öngörülmüştür. İtiraz konusu kural, anılan bende suç tipleri yönünden atıfta bulunmak suretiyle sürücü belgesi olan kişilerin de bu bentte sayılan suçlardan mahkûmiyetleri hâlinde, adli sicilden silinme şartları oluşana kadar sürücü belgelerinin geri alınacağını hükme bağlamaktadır. Kural, "26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Kanun'un 188. maddesinde düzenlenen suçlar" yönünden incelenmiştir.

12. Kural uyarınca sürücü belgesinin geri alınmasına neden olan 5237 sayılı Kanun'un 188. maddesinde düzenlenen suçlardan mahkûmiyete ilişkin adli sicil bilgisinin 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu'nun "Adli sicil ve arşiv bilgilerinin silinmesi" başlıklı 9. maddesi uyarınca

silinme şartları oluştuğunda sürücü belgesinin iadesi mümkün olabilmektedir. Bu nedenle sürücü belgesinin geri alınması süresiz olmayıp, adli sicil bilgisinin silinme anına kadar geçerlidir.

B. İtirazın Gerekçesi

13. Başvuru kararında özetle; sürücü belgesinin geri alınmasına sebep olan suçlardan mahkûmiyet ile araç kullanılması arasında bir sebep sonuç ilişkisinin bulunmadığı, bu nedenle mahkûmiyete konu bazı suçlar nedeniyle sürücü belgesinin geri alınmasının ölçülülük ve eşitlik ilkeleriyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 10. ve 13. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

C. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

14. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 20. maddesi yönünden de incelenmiştir.

15. Anayasa'nın 20. maddesinin birinci fıkrasında herkesin özel hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu, özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı belirtilmiştir. Anılan maddenin gerekçesinde de belirtildiği üzere özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkı; bir yönüyle özel hayatın gizliliğinin korunmasını, başkalarının gözleri önüne serilmemesini, bir başka ifadeyle kişinin özel hayatında yaşananların yalnız kendisi veya kendisinin bilmesini istediği kişiler tarafından bilinmesini isteme hakkını korurken diğer yönüyle resmî makamların özel hayata müdahale edememesi, yani kişinin ferdi ve aile hayatını kendi anladığı gibi düzenleyip yaşayabilmesi hakkını güvence altına almaktadır.

16. Özel hayat kavramı eksiksiz bir tanımı bulunmayan geniş bir kavramdır. Bu kapsamda korunan hukuki değer esasen kişisel bağımsızlıktır. Özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkının kapsamının belirlenmesinde bireyin kişiliğini geliştirmesi ve gerçekleştirilmesi kavramı temel alınmaktadır. Anılan hak; herkesin istenmeyen bütün müdahalelerden uzak, kendine özel bir ortamda yaşama hakkına sahip olduğuna işaret etmekle birlikte kişiliğin serbestçe geliştirilmesiyle uyumlu birçok hukuki menfaati de içermektedir (*Serap Tortuk*, B. No: 2013/9660, 21/1/2015, §§ 31-35; *Tevfik Türkmen* [GK], B. No: 2013/9704, 3/3/2016, § 50; *Ayşegül Çengel Kömür ve diğerleri*, B. No: 2016/56228, 23/6/2020, § 43).

17. İtiraz konusu kural, belirli suçlardan hüküm giyenlerin bu mahkûmiyetlerinin adli sicil kayıtlarından silininceye kadar sürücü belgelerinin geri alınmasını öngörmek suretiyle bireylerin hayatlarını kolaylaştırması ve böylece kişiliğini serbestçe geliştirmesi yönüyle özel hayatın bir parçası hâline gelen araç kullanma imkânını belirli bir süreyle ortadan kaldırdığından özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkını sınırlamaktadır.

18. Anayasa'nın 13. maddesinde "*Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.*" denilmiştir. Buna göre özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkına getirilen sınırlamanın Anayasa'da öngörülen sınırlama sebebine, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine uygun olması gerekir.

19. Anayasa'nın 20. maddesinin ikinci fıkrasında anılan hakka çeşitli sebeplere bağlı kalınarak sınırlamalar getirilebileceği belirtilerek bu hakkın mutlak olmadığı kabul edilmiştir. Maddede bu sınırlama sebepleri arasında millî güvenliğin ve kamu düzeninin korunması ile suç işlenmesinin önlenmesi sebepleri de sayılmış, böylece bunlara dayalı olarak söz konusu hakkın sınırlandırılabilmesine izin verilmiştir. Ancak anılan fıkrada söz konusu sınırlamanın arama ve el

koyma tedbirlerine özgü olarak yapılabileceği belirtildiğinden bu sebepler 20. madde bağlamında itiraz konusu kural yönünden meşru bir sınırlama nedeni olarak kabul edilemez. Bununla birlikte özel hayatın düzenlendiği maddede kural yönünden özel sınırlama sebeplerine yer verilmediğinin kabulü hâlinde dahi bu hakkın Anayasa’da güvence altına alınan diğer temel hak ve özgürlüklerin korunması veya Anayasa’nın diğer maddelerinde devlete bir görev olarak yüklenen ödevler nedeniyle sınırlandırılması mümkündür (AYM, E.2013/95, K.2014/176, 13/11/2014; AYM, E.2014/177, K.2015/49, 14/5/2015).

20. Anayasa'nın 5. maddesinde “*Devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.*” denilmektedir. Buna göre kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak devletin temel amaç ve görevlerindedir. Kişinin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamanın ön koşulu kamu sağlığını ve kamu güvenliğinin tesisidir. Kamu sağlığı ve kamu güvenliğinin sağlanmadığı bir ortamda hak ve özgürlüklerden gereği gibi yararlanılması mümkün değildir. Bu kapsamda devletin hak ve özgürlükleri koruma ödevinin yanında kamu sağlığını ve kamu güvenliğini sağlama görevi de bulunmaktadır.

21. Kanun koyucunun kuralla kamu sağlığı ve güvenliği bakımından meydana gelen tehlikenin ağırlığını dikkate alarak 5237 sayılı Kanun’un 188. maddesinde belirtilen uyuşturucu ve uyarıcı madde imal ve ticareti kapsamında kalan suçlardan mahkûmiyeti sürücü belgesinin geri alınması nedeni olarak belirlediği görülmektedir. Bu suçlara konu eylemlerin gerçekleştirilmesinde, araç kullanımının suçun işlenmesini kolaylaştıracağı yadsınamaz. Bu nedenle, itiraz konusu kuralın anılan nitelikteki suçların işlenmesinin önlenmesi suretiyle kamu sağlığı ve kamu güvenliğinin sağlanması maksadıyla düzenlendiği anlaşılmaktadır. Bu yönüyle kuralın anayasal açıdan meşru bir sınırlama amacına sahip olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

22. Anayasa’nın 13. maddesi uyarınca özel hayata saygı gösterilmesi hakkına getirilen sınırlamaların demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olması bir başka ifadeyle demokratik toplumda zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması gerekir. Buna göre kuralla ulaşılmak istenen kamu sağlığının ve güvenliğinin sağlanması biçimindeki amaç doğrultusunda 5237 sayılı Kanun’un 188. maddesinde düzenlenen suçların önlenmesi için getirilen sınırlamanın demokratik bir toplumda zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamaya yönelik olmadığı söylenemez.

23. Anayasa’nın 13. maddesinde güvence altına alınan *ölçülülük* ilkesi *elverişlilik*, *gereklilik* ve *orantılılık* olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. *Elverişlilik* öngörülen sınırlamanın ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, *gereklilik* ulaşılmak istenen amaç bakımından sınırlamanın zorunlu olmasını diğer bir ifadeyle aynı amaca daha hafif bir sınırlama ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, *orantılılık* ise hakka getirilen sınırlama ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir (AYM, E.2014/176, K.2015/53, 27/5/2015; AYM, E.2016/13, K.2016/127, 22/6/2016). Bu itibarla kuralla özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkına getirilen sınırlamanın kamu sağlığı ve güvenliğinin sağlanması amacına dönük olması ve demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırılık teşkil etmemesi yeterli olmayıp ayrıca ölçülü olması gerekir.

24. 5237 sayılı Kanun’un 188. maddesinde düzenlenen suçların niteliği ve bu suçların işlenebilmesinin failin sevk ve idaresindeki aracın varlığı durumunda kolaylaştığı gözetildiğinde sürücü belgesinin geri alınmasının, anılan suçların işlenmesinin önlenmesine katkıda bulunmak suretiyle kamu sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasına hizmet etmeyeceği ileri sürülemez. Bu itibarla

Esas Sayısı : 2020/62
Karar Sayısı : 2020/69

kuralla getirilen sınırlamanın kamu sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasıya yönelik amaç bakımından elverişli ve gerekli olmadığı söylenemez.

25. Öte yandan kural, anılan suçlardan mahkûmiyeti bulunan kişilerin sürücü belgelerinin sürekli olacak biçimde geri alınmasını ngrmeyip ilgili mahkûmiyet kararına ilişkin bilgilerin adli sicil kaydından silinme anına kadar geri alınmasını hükme bağlamaktadır. Bir başka deyişle kişiler, sürücü belgelerinin geri alınmasına neden olan suçtan mahkûmiyete ilişkin adli sicil bilgilerinin silinmesinin ardından sürücü belgelerini tekrar alma imknına sahip olabilmektedir. Bu itibarla kuralla ulaşılmak istenen amaca ilişkin kamu yararı ile özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkına yönelik kişisel yarar arasında bulunması gereken makul dengenin gözetildiği ve kuralın orantısız bir sınırlamaya neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

26. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 13. ve 20. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe farklı gerekçeyle katılmıştır.

Kuralın Anayasa'nın 10. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

IV. HÜKÜM

13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12/7/2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun'un 17. maddesiyle değiştirilen 41. maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesinin "26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 188. maddesinde düzenlenen suçlar" yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE 12/11/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

ye
Burhan ÜSTÜN

ye
Engin YILDIRIM

ye
Hicabi DURSUN

ye
Celal Mümtaz AKINCI

ye
Muammer TOPAL

ye
M. Emin KUZ

ye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

FARKLI GEREKÇE

2918 sayılı Kanunun değişik 41. maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesinin Anayasaya aykırı olmadığına ve iptal talebinin reddine karar verilmiştir.

Red kararının gerekçesinde; kişilerin hayatlarını kolaylaştırması bakımından özel hayatlarının bir parçası hâline gelen araç kullanma imkânının -belli bir süre için de olsa- idarece sürücü belgesi geri alınarak ortadan kaldırılmasının özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkını sınırladığı, ancak itiraz konusu kuralın bazı suçların işlenmesinin önlenmesi suretiyle kamu sağlığı ve güvenliğinin sağlanması amacıyla getirilmiş olması sebebiyle meşru bir amacının bulunduğu, demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırılık oluşturmadığı ve ölçülü olduğu, dolayısıyla Anayasanın 13. ve 20. maddelerine aykırı bulunmadığı belirtilmiştir.

İncelenen kuralda, sürücü belgesi alındıktan sonra aynı maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde sayılan suçlardan biri ile mahkûmiyet hâlinde bu kişilerin sürücü belgelerinin, anılan bentte belirtilen şartlar sağlanıncaya kadar geri alınacağı hükme bağlandığından, geri alma işlemine esas alınan adli sicil belgesinin silinmesi ile sürücü belgesi iade edilmektedir.

Mezkûr suçların gerektirdiği aslı cezaların yanında öngörülen söz konusu tedbir de, niteliği itibariyle bu suçlar açısından caydırıcılığı artırmak amacıyla öngörülen bir müeyyidedir.

Bu yönüyle -gerekçede belirtildiği üzere- söz konusu müeyyideyi öngören kuralla Anayasanın 20. maddesinde teminat altına alınan özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkına sınırlama getirildiği gibi, 23. maddesinde düzenlenen seyahat hürriyetine ve yolcu veya eşya taşımacılığı yapan sürücüler bakımından 48. maddesinde düzenlenen çalışma hürriyetine de sınırlama getirilmektedir. Ancak bu haklardan biri ile ilişki kurulmadan veya her biri bakımından ayrı ayrı inceleme yapılmadan, kuralın hukuk devleti ilkesi yönünden incelenmesi ve diğer müeyyidelerde olduğu gibi ölçülülük incelemesinin Anayasanın 2. maddesine göre yapılmasının, incelenen kural bakımından daha elverişli olduğu anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkına getirilen sınırlama bakımından yapılan inceleme yanlış olmamakla birlikte, anılan müeyyideyi öngören kuralın Anayasanın 2. maddesinde teminat altına alınan hukuk devleti ilkesi yönünden incelenmesinin, ölçülülük incelemesinin de Anayasanın 13. maddesine göre değil, 2. maddesine göre yapılmasının ve

Esas Sayısı : 2020/62
Karar Sayısı : 2020/69

Anayasaya aykırılık itirazının reddedilmesinin, itiraz konusu kural yönünden daha kapsayıcı ve isabetli olacağı düşüncesiyle red kararına farklı gerekçeyle katılıyorum.

Üye

M. Emin KUZ